

Fjármála- og efnahagsráðuneytið
Arnarhvoli við Lindargötu
101 Reykjavík

Sent á samráðsgátt stjórnvalda
Mál nr. 229/2021

Reykjavík, 7. janúar 2022
Tilv.: 2112007

Efni: Umsögn Samkeppniseftirlitsins um drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki, nr. 161/2002, og fleiri lögum (innleiðing EES-gerða o.fl.)

1. Samkeppniseftirlitinu hefur borist til umsagnar drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002, og fleiri lögum.¹ Í 70. gr. draganna eru lagðar til breytingar á orðalagi 52. gr. laganna, en þar er lagt til skilyrði um að stjórnarmaður eða framkvæmdastjóri hafi gott orðspor og hafi ekki í tengslum við atvinnurekstur hlotið dóm á síðustu tíu árum fyrir refsiverðan verknað samkvæmt tilgreindum lögum.
2. Nánar segir í c-lið 70. gr. draganna að stjórnarmenn og framkvæmdastjóri:
„c. hafi gott orðspor og hafi ekki í tengslum við atvinnurekstur hlotið dóm á síðustu tíu árum fyrir refsiverðan verknað samkvæmt almennum hegningarlögum, samkeppnislögum, lögum um hlutafélög, lögum um einkahlutafélög, lögum um bókhald, lögum um ársreikninga, lögum um gjaldprotaskipti o.fl., lögum um staðgreiðslu opinberra gjalda og lögum um gjaldeyrismál, svo og sérlögum sem gilda um aðila sem lúta opinberu eftirliti með fjármálastarfsemi, og“ [...] (undirstrikun Samkeppniseftirlitsins)
3. Þess ber að geta í umsögn Samkeppniseftirlitsins við [frumvarp til breytinga á samkeppnislögum í maí 2020](#) lagði eftirlitið á það áherslu að hugað yrði að tilteknum breytingum á samkeppnislögum sem ekki var að finna í frumvarpinu á þeim tíma, þ. á m. að kveðið yrði á um heimild til að leggja á atvinnurekstrarbann í kjölfar samkeppnislaga brota. Að mati Samkeppniseftirlitsins er slík heimild til þess fallin að auka varnaðaráhrif, sporna gegn lögbrotum, þ. á m. samkeppnislaga brotum og þar með stuðla að aukinni samkeppni. Með vísan til þessara sömu atriði tekur Samkeppniseftirlitið undir það að þörf sé á framangreindum breytingum sem lagðar eru til í frumvarpsdrögunum.
4. Víða í Evrópu hefur þróunin verið sú að auka heimildir til leyfissviptinga og atvinnurekstrarbanns. Í samkeppnislöggjöf nokkurra ríkja á Evrópska efnahagssvæðinu er samkeppniseftirlitum gert mögulegt að krefjast þess fyrir dómi að stjórnendur fyrirtækja, sem gerst hafa sekir um brot á samkeppnislögum, ítrekað og/eða alvarlega, megi ekki stjórna fyrirtæki í tiltekinn tíma. Nefna má heimildir í þessa veru í t.d. Bretlandi, Finnlandi og Svíþjóð.

¹ Aðgengilegt hér á samráðsgátt stjórnvalda: [https://samradsgatt.island.is/oll-mal/\\$Cases/Details/?id=3098](https://samradsgatt.island.is/oll-mal/$Cases/Details/?id=3098).

5. Þá má í þessu sambandi benda á að með lögum nr. 59/2019, um breytingu á almennum hegningarlögum, lögum um hlutafélög, lögum um einkahlutafélög og lögum um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur (misnotkun á félagiformi og hæfisskilyrði), var kveðið á um að úrskurða megi einstaklinga í atvinnurekstrarbann í allt að þrjú ár með dómi vegna brota á lögnum. Þá eru sambærileg ákvæði varðandi útilokun frá þátttöku í opinberum útboðum að finna í 68. gr. laga nr. 120/2016 um opinber innkaup.
6. Starfsmenn eða stjórnendur fyrirtækja geta sætt sektum eða fangelsi allt að sex árum þrjúti þeir gegn 41. gr. a samkeppnislaga, sbr. 10. og/eða 12. gr. laganna. Refsiábyrgð einstaklinga samkvæmt samkeppnislögum tekur til brota sem talin upp eru í 2. mgr. 41. gr. a en þau brot teljast til alvarlegustu samkeppnislagabrota og eru þau til þess fallin að hafa mjög skaðleg áhrif á samkeppni, neytendur og samfélagið allt. Lagaheimildir til að meina einstaklingum að stunda atvinnurekstur vegna slíkra alvarlegra brota eru að mati Samkeppniseftirlitsins til þess fallnar að letja einstaklinga til afbrota, ekki síður en sektir eða refsíbyrgð. Þá er markmið slíkra heimilda jafnframt að koma í veg fyrir ítrekuð brot af hálfu sömu einstaklinganna.
7. Með vísan til þessa telur Samkeppniseftirlitið að til mikils sé að vinna og ítrekar því stuðning sinn við umrædda breytingartillögu. Jafnframt áskilur Samkeppniseftirlitið sér rétt að koma að frekari sjónarmiðum eða athugasemdum á síðari stigum.

Virðingarfyllst,

Samkeppniseftirlitið